

ganje najhujše. Poveljnik je odgovoril: Povsod močno, toda južno vzhodno pri Bikovopcih in južno pri Ozikovski in Dumkovički je bilo obleganje sila ljuto, najhujše pa proti Siedliški. Tu so leteli šrapneli tudi v mesto. Kadar sem zapuščal poveljništvo, so me pozdravljale granate. Neki ruski podpolkovnik je izjavil: „Przemysl in trdnjava sta najkasneje v 2 do 3 dneh naši.“

„Zmotil se je pač,“ je dostavil poveljnik smehljajoč se. Nato je fml. Kusmanek priznal, da je tehnika Rusov velikanska. Zlasti pehota je očitno izborno izvežbana v obleganju trdnjav, artilerija pa strelja močnejše. Za silo ruskih napadov, še bolj pa za izbornost naših oklopov na trdnjavi govori dejstvo, da je bilo na eni sami utrdbi mogoče konstatirati 300 strelcov iz topov, ki so vsi dobro pogodili. Razpoloženje naših čet je bilo občudovanja vredno. Če bi hotel v polni meri pravično presoditi njih značaj, ne bi našel besed, eno samo hočem reči: „V polni meri so zaslužili hvalo Nj. Veličanstva.“

Beg Rusov iz Karpatov.

„Magyarorszag“ piše: Na Erdelskem so se pojavile samo manjše čete, ki so pobegnile pred našo armado izpred Marmarosa proti Nagybocku, od koder jih naše čete pode proti Galiciji. Ob času ruskega vpada na Ogrsko je bila najbolj izpostavljena točka Munkacs, kjer so se naši voji združili ter z združenimi silami udarili na Ruse. Sam vpad je izzval v Karpatih veliko znemirjenje in sicer za to, ker so lajki mislili, da zadržuje, da se zapro gorski prelazi v Karpatih, pa ne bo nihče mogel preko gorovja. Ti naivni ljudje so mislili, da se ni treba ničesar bati. Prvi kozaki so se pojavili v vasi Skole, kjer so se utaborili na dvorišču nekega kmeta, polovili kokoši in piščance ter jih spekli. Kmetje pravzaprav niti vedeli niso, kdo so ti kozaki in kaj da hočejo. Ko pa je došla prva vest o vpadu pri Uzkoku, je nastalo silno razburjenje in vznemirjenje. Na vpad ni bil nihče pripravljen, za to se je vsa javnost po napotnem razburjalo. Kakor so se ljudje pred vpadom čutili popolnoma varne, tako so se sedaj neverjetno vznemirjali. Vznemirjale so ljudi celo vojaške priprave, dasi so imeli priložnost opazovati take priprave tudi pri drugih prilikah, ne da bi jim bilo to razburjalo živce, in ko so vsi naenkrat izgubili glavo, so jeli bežati. V eni uri so izpraznili mesta, trge in vasi. In ko so bili Rusi zopet spodenj preko Karpat, so se ljudje zopet jeli vračati v svoje kraje in so se šele sedaj prepričali, da je ves njihov strah odveč, Rusi niso povzročili mnogo škode. Ponajveč so odnesli samo živila. Nekemu Židu so kozaki v Vereski v šali odrezali dolgo črno brado, v salon nekega drugega Žida so pripeljali konje in jim natrosili zobanje na njegovo zofo. Nekega tretjega Žida so privezali ob drevo, sicer pa mu niso storili ničesar žalega. Toda razni lopovi so izrabili ruski vpad, da so ropali in plenili po hišah onih, ki so pobegnili. Oblast je v tem oziru odredila strogo preiskavo in bo vse zločince čim najstrožje kaznovala.

Moški odgovor trdnjavskega poveljnika v Przemyslu.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalnega stana uradno poročajo: Dne 2. oktobra ob 3. popoldne je dobilo trdnjavsko poveljstvo to-le, na poveljnika naslovljeno pismo, ki ga je izročil poseben parlamentar:

„Gospod poveljnik! C. in kr. armada je zapustila sreča, zadnji uspešni boji naših čet so mi dali možnost, da obkolim trdnjavo Przemysl, ki je zaupana vaši ekscelenci. Za nemogoče smatram, da bi dobili kakršnokoli pomoč od zunaj. Da se izognemo brezkoristnemu prelivanju krvi, smatram, da je sedaj pravi čas, da predlagam vaši ekscelenci pogajanja o predaji trdnjave, ker bi bilo v tem slučaju mogoče zaprositi za vas in za posadko častne pogoje pri najvišjem vrhovnem poveljstvu. Ako vaša ekscelenca želi pričeti s pogajanjem, hlagovolite našemu, primerno pooblaščenemu odposlancu, podpolkovniku Vandanu, sporočiti svoje zahteve. Porabljam to priliko, da izrazim Vaši ekscelenci svoje vele-

spoštovanje. — Poveljstvo Przemysl oblegajoče armade. General Radko Dimitrijevič.“

Na to pismo je bil takoj dan ta-le odgovor: „Gospod poveljnik! Smatram pod svojo častjo, da bi na Vašo sramotno ponudbo dajal meritoren odgovor. — Poveljnik posadke v Przemyslu.“

Brezuspešen francoski napad na Kotor dne 19. septembra.

Dunaj, 16. oktobra. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalnega stana poročajo uradno: O obstreljevanju utrd v Boki Kotorski dne 19. septembra poročajo naknadno te-le podrobnosti: Z obstreljevanjem so pričele tri križarke in dve oklopnici, ki so jih spremljale štiri druge ladje. Ob pol 6. zjutraj se je pojavilo več ladij, ki so se v dveh skupinah približale vходу v pristanišče.

Čim so prišle ladje v strelno daljavo, so naše obrežne baterije Lustica in možnarske baterije Ostro pričele z ognjem, na kar so se francoske ladje postavile v bojno črto ter tudi jelo streljati. Najbližja distanca 5000 do 6000 metrov od rta Ostro. Divizija je skoro prišla izven strelne daljave na kar so naše utrdbe prenehale z ognjem. Neposredno na to so francoske ladje jelo živahno streljati proti morskim gladim, najbrže proti navideznim podmorskim čolnom. Ob 6. zjutraj in 50 minut se je sovražnik okrenil proti jugozapadu in je kmalu izginil v dimu in megli. Baterije Lustica in Ostro ste najbrže po enkrat zadeli, dočim so Francozi oddali 200 strelcev velikega in srednjega kalibra. Francoske kroglice so zadele brez izdatnih poškodb skalnati for Ostre ob eni izmed stranskih sten. 9 ali 10 strelcev je zadelo skalnate stene Punta d' Ostro, kjer so zapustili natančno vidljive sledove, ker se je kamenje jelo krusiti. Zadet je bil tudi stranski for Mamola, toda strel ni imel posebnega učinka. Kroglice je prebila opazovalnico pri stražnici Komila. Dve granati ste vdarili v bližino brezzične brzovjavne postaje. V celem sta bila teško poškodovana dva vojaka.

Učinek avstrijskih možnarjev.

Iz Rosendaala poročajo o učinku težkih avstrijskih baterij in o eksploziji v fortu Waelhem tako-le: Posadka tega forta je štela 500 mož, ki so se bili prej udeležili bojev pri Mechelnu. Umaknili so se in zasedli fort Waelhem od koder so sovražnika silno obstreljevali. Najprej vporabljeni nemški topovi niso nesli dosti daleč, kmalu pa je dospela težka avstrijska baterija. V ponedeljek je bila zadeta ena kupola in deloma uničena. Celo noč so udarjale v fort kroglice in šrapneli. Niti trenutka ni bilo več miru. Pač smo odgovarjali na silni ogenj, nismo pa dosegli sovražnikove črte. V terek zjutraj je bil položaj zelo opasen. Strašen hrup je bil okrog nas in mi smo bili brez moči. Opoldne

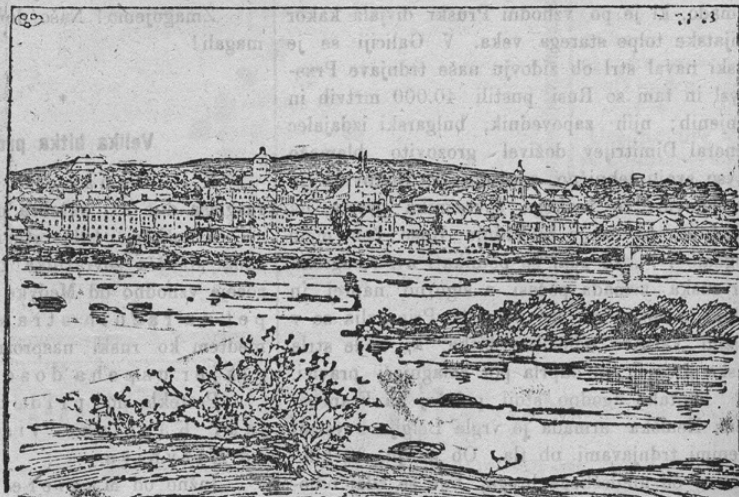
je zopet ena kroglica zadela neko kupolo in jo razdejala. Dvajset minut nato so projekti razdejali vojašnico. Skrili smo se v neki podzemeljski hodnik ter čakali na svoj konec. Takrat se je pripetila katastrofa. En sovražni strel je zadostoval, da je razstrelil skladišče smodnika in razdejal dinamo. Tristo mož je bilo ubitih. Mnogo jih je popadlo brez zavesti ter so jih bežeči pohodili, ker je vladala v hodniku neprodinra tema. Ranjeni imajo strašne rane.

Uradno poročilo o barbarstvu ruskega vojaštva v Galiciji.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.) Iz vojnega tiskovnega stana se uradno poroča: Naše čete, ki so iz Tarnova prodrle čez Rzeszów, so imele priliko se prepričati, kako barbarično, vojaškim pojmom protivno, so postopale ruske čete proti domačemu prebivalstvu. Vsi kraji v tej pokrajini so opustošeni. Del mesta Dembica je vpepeljen. Krasni grad Zavada, katerega oskrbnik se je oropanju upiral, je popolnoma oropan. Rusi so ga polili s petrolejem in zažgali. Tudi ostali gradiči so žalostno opustošeni. Oprava je razmetana, zrcala hudobno razbita, žimnice raztrgane, dragocene slike razrezane, tla so pokrita s celimi kupi cunj, papirja, črepinj — skratka nudi se slika najsurovejšega vandalizma. Ruski vojaki so postopali v zasedenih krajih očitno po enakem jim naprej ukazanim sistemu, ki nima nič skupnega z realnim, urejenim in res vojaškim načinom bojevanja, temveč je le roparski pohod pod pretvezo vojaškega nastopa. Ruski vojaki so preiskovali prebivalstvo kar na ulici ter mu vzeli vse, kar je imelo količkaj vrednosti. Posebno se jim je hotelo ur. Kozaki so jih brezobzirno vlekli iz žepov ter jih spravljali za svoje škornjice. Župniku v Rowli so vzeli „spovedno uro“, na kateri si je markiral število opravljenih spovedi. Ko so spoznali, da ni prava ura so mu jo sicer pozneje vrnili. Pri ropanju ur se tudi častniki niso ženirali. K urarju Muszkowskemu v Rzeszówu je prišel ruski polkovnik zdravnik, da si da popraviti zlato uro. Urar mu je dokazal, da je dotično uro on prodal. Ropalo se je po jako enostavnem in zelo praktičnem sistemu. V skupinah 8 do 10 mož so vdrli kozaki v stanovanja, ter izsilili z revolverjem v roki, da se jim je izročilo obleko, kožuhe, mobilije. Vse to so spravili v vreče, ki so jih imeli seboj ter odnesli. Svoj plen so si delili z oficirji. Napram rimsko-katoliški duhovščini so se vedli Rusi nevljudno, da mnogokrat celo brutalno. Sivolasega kanonika v Dembici so kozaki prisilili, da jim je osebno stregel, moral jim je prinesiti iz kuhinje žlice in nože. Govorili so ž njim osorno ter so ga tikali. Ponekod so prisili duhovnike, da so morali odpreti cerkve. V bolnišnici v Rzeszówu so pregnali Rusi 20 tamkaj se nahajajočih na griži obolelih avstrijskih vojakov iz postelj. To dokazuje, da se Rusi ne brigajo niti za najprimitivnejši čut člo-

Pogled na Przemysl.

V zadnjem času se je jako veliko govorilo o naši trdnjavi Przemysl, ki se je tako hrabro proti ruskemu obleganju branila, da je več kot 40.000 Rusov padlo in da so konečno tudi obleganje opustili. Przemysl ima okoli 50.000 prebivalcev in leži na desni strani reke San. Od leta 1874 sem spada Przemysl k najmočnejšim avstrijskim trdnjavam. V mestu, kjer se nahaja tudi c. kr. okrajno glavarstvo, je industrija prav majhna; pač pa je trgovina živahna.

Ansicht von Przemysl.